

En ja hoor, daar waaide de wetenschap weer mee met de racisme-hype

Door [Coen de Jong](#) - 20 juni 2020
Geplaatst in [Democratie](#) - [Wetenschap](#)

Overal zijn voorbeelden van wetenschappelijk en educatieve instellingen die meeliften met de demonstraties tegen racisme. Sinds de Dam-demonstratie op 1 juni 2020 van Kick Out Zwarte Piet sluiten universiteiten en scholen zich aan bij de beweging BlackLivesMatter (BLM), zonder feiten te noemen of kanttekeningen te zetten.

Rond de Coronacrisis was in wetenschappelijke en medische kringen al moed nodig om het RIVM tegen te spreken. Over BLM horen we vanuit scholen en universiteiten helemaal geen tegengeluiden. Buigen ook zij voor maatschappelijke en politieke consensusdwang ?

Paniek over racisme

Eén van de organisatoren van de demonstratie 1 juni op de Dam [zei tegen Radio1](#) dat 'in Nederland 41 personen de laatste viereenhalf jaar door de politie zijn vermoord, een onbekend aantal van deze moorden was door racisme gemotiveerd'. Gesubsidieerde activistengroepen als [ControlAltDelete](#) strooien deze beschuldigingen al langer rond en beweren dat [deze informatie](#) onderdrukt wordt door politie en justitie? Dat racisme 'systemisch' zou zijn in Nederland blijkt echter uit geen enkel [betrouwbaar onderzoek](#).

Het staat actiegroepen vrij van alles te roepen maar als de onderbouwing rammelt hoeven instanties hen niet serieus te nemen. Toch is een deel van de politiek en de NPO sinds 1 juni 2020 actief bezig massahysterie over racisme te ontketenen en dat heeft in de praktijk gevolgen. Een continu bevestigd beeld wordt in hoofden van mensen vanzelf waarheid. Een politiewoordvoerder gaf op 16 juni tegen

En ja hoor, daar waaide de wetenschap weer mee met de racisme-hype

WNL aan sinds 1 juni op straat vaker ongefundeerde verwijten van racisme te krijgen.

Opportunistisch meeliftende instellingen

Na 1 juni gingen nogal wat wetenschappelijke of educatieve instellingen het beeld van 'systemisch racisme' actief bevestigen. Op 3 juni zette de Erasmus Universiteit een Engelstalig bericht op twitter: 'Systemic racism stains our societies, whether in policing, health or education. EUR is committed to addressing it through (...) the power of research and education'. Hebben wetenschappers van de EUR dan bewijs gevonden van het bestaan van systemisch racisme in het onderwijs of bij de politie in Nederland? Bijvoorbeeld via peer reviewed studies die zijn gepubliceerd in gerenommeerde tijdschriften?

De Vrije Universiteit meldde op 12 juni in [een persbericht](#): 'De Vrije Universiteit Amsterdam gaat nog kritischer kijken naar haar curricula en naar rolpatronen en internationale verhoudingen en strijden tegen de ongelijkwaardigheid die daar vaak nog in zit'.

Gaat de VU de curricula aanpassen omdat studenten daarom vroegen? Of is de VU overtuigd door BIJ1-politica Sylvana Simons dat de wetenschap 'te wit' is en moet worden 'gedekoloniseerd'? De VU gaat ook 'haar verleden onderzoeken'. Misschien ontdekt de VU nog dat hij als universiteit voortkomt uit de zeer verdelende identiteitspolitiek van eind 19^e eeuw, toen het gereformeerde volksdeel zich in de eigen zuil opsloot.

'Witte agenten, zwarte mensen'

En aantal scholen in het voortgezet onderwijs hebben een tekst - gedateerd op 8 juni - gebruikt van de educatieve organisatie Nieuwsbegrip, die beschrijft dat 'witte agenten soms zwarte mensen doden'. Als bronnen voor deze bewering geeft Nieuwsbegrip het Jeugdjournaal, Nos.nl en Rijksoverheid.nl.

Een woordvoerder van politieagenten was bij omroep WNL op 16 juni verontwaardigd over de suggestie dat agenten 'zwarte mensen doden'. VVD wethouder in Rotterdam Bert Wijbenga putte zich in hetzelfde programma uit te benadrukken dat de politie praat met jongeren die zich gediscrimineerd voelen. [Volgens cijfers](#) van het SCP gaat dat om een minderheid van de jongeren in Rotterdam, terwijl ook vrouwen en homo's aangeven in Rotterdam discriminatie te ervaren. Wellicht van dezelfde jongeren waar de politie zo intensief mee in gesprek is?

De statige Koninklijke Bibliotheek zette op 9 juni een [persbericht online](#): 'De KB is solidair met de Black Lives Matter-protesten tegen discriminatie en racisme'. De KB kondigde aan: 'We moeten ook kritisch naar onze eigen organisatie en collectie kijken(...) Voor racisme is geen plaats (...) in onze collectie'.

Dat riep beelden op van zuiveringen en het verwijderen van ongewenste boeken, terwijl de KB een nationale collectie beheert. De dag erna stond al een update online waarin de KB bezweert: 'Wij verwijderen geen boeken uit onze collectie. Ook geen boeken die naar de maatstaven van vandaag als

En ja hoor, daar waaide de wetenschap weer mee met de racisme-hype

controversieel kunnen worden gezien'. Zou de KB ook 'kritisch kijken' naar boeken die in het hier en nu uitkomen en als controversieel worden gezien door, pakweg, KOZP?

Onwetenschappelijke redeneringen, afhankelijke experts

De bovengenoemde instellingen sluiten zich publiekelijk aan bij BlackLivesMatter. Maar BLM is geen organisatie met een samenhangend programma en de instellingen komen zelf niet met een werkbare definitie van 'systemisch racisme'. De enige wetenschapper in Nederland die beweert systemisch racisme in Nederland aan te kunnen tonen is emeritus hoogleraar Gloria Wekker die pseudowetenschappelijke concepten als '[witte schuld](#)' en 'koloniaal archief' uitvond. Haar werk is anekdotisch en subjectief, waarbij steeds verhalen terugkomen waarin zijzelf gedurende haar werkende leven voor koffiejuffrouw of schoonmaakster is aangezien.

Moet Nederland op dergelijke flinterdunne onderbouwing beleid baseren? Zo kan een publieke instelling zich ook aansluiten bij Extinction Rebellion. Of bij de oikofobie-gedachte van Thierry Baudet, al zal dat laatste bij de subsidiegever in Den Haag minder goed vallen. Wetenschappelijke en educatieve instellingen die vanwege de public relations met elke hype meehollen kun je alles laten zeggen en beweren. Wat gaan die instellingen doen als activisten eisen dat Erfelijke Witte Schuld een plek moet krijgen in de evolutietheorie? Of in de geneeskunde?

De vraag is hoe lang de huidige obsessie met racisme gaat duren en wat de volgende hype zal zijn. Na 15 maart 2020 was Corona allesbepalend, waarbij kritiek vanuit de wetenschap op inzichten van het RIVM politiek ongewenst was. Nog maar vlak daarvoor was het in Nederland politiek ongewenst vragen te stellen bij het peperdure Klimaatakkoord. De Europese wetenschapskoepel EASAC moest er aan te pas komen om aan te tonen dat biomassacentrales uiterst vervuilend zijn, want nationale instituten verschuilen zich desgevraagd achter de heilig verklaarde 'klimaatdoelen'.

Dringend behoefte aan kritische civil society

De publieke sector in Nederland is hypergevoelig voor politieke beïnvloeding en activistische trends. Dat universiteiten, instellingen en scholen de BLM-hype voor marketingdoeleinden inzetten is het zoveelste bewijs dat een levendig maatschappelijk middenveld in Nederland ontbreekt.

Herman van Gunsteren beschreef in 2003 in 'Woordenschat voor Politici' dat het maatschappelijk middenveld - de 'civil society' - vrij van politieke dwang moet zijn, met volop ruimte voor verschillen van inzichten. Politiek en overheid moeten alleen het geweldsmonopolie handhaven en de burgerlijke vrijheden garanderen. Beeldenslopers op een voetstuk zetten hoort daar niet bij. We hebben dringend afwijkende meningen nodig - tegen de marketingbedenksels van instituten en universiteiten die met alle politieke winden meewaaien.